

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

§. 3. Scientiam futuribilium independentem esse ab omni decreto actu
existente, probatur ratione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83594](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83594)

itorum secundum Dei propositum disputasti. Et inferiorius sic prosequitur: *Hæc ipsorum definitio ac professio est . . . hoc propositum vocationis Dei, quo vel ante mundi initium, vel in ipsa conditione generis humani, eligendorum & rejiciendorum dicitur facta discretio, ut secundum quod placuit Creatori, alii vasa honoris, alii vasa contumelie sint creati, & lapsis curam resurgendi adimere, & sanctis occasionem temporis afferre, &c.* Ex his vides quale fuerit illud propositum, de quo tam acris Augustinum inter & Pelagianos controversia, & quo tantoperè offendebarur Massilienses, nempe beneplacitum voluntatis divinæ absolutum ex omni parte, quo ante mundi constitutionem efficax facta est discretio certorum hominum, qui electi vocantur, à cæteris, qui dicuntur reprobi, vi cujus discretionis, primi in tempore ita vocantur, ut fiant vasa honoris, cæteri verò non ita vocari, & in hoc sensu neglecti & rejecti, permittuntur esse vasa contumelie.

Obj. 4. S. Augustinus improbavit in Semipelagianis scientiam futuribilem, independentem ab omni decreto actu existente. *R.* hoc esse manifestè falsum. Nam Augustinum inter & Semipelagianos numquam quæsitum fuit, utrum scientia futuribilem supponeret in Deo aliquod decretum actu existens, an non. Nunquam enim Augustinum inter & Semipelagianos controversia fuit de objecto scientiæ futuribilis, aut de modo, quo hæc scientia objectum suum attingit. S. igitur Augustinus non ipsam futuribilem scientiam, quam ipse tam expressè agnovit, sed quod longè aliud est, abusum reprobavit.

Porro in duobus casibus abusi sunt Semipelagiani scientia futuribilis, & 1. quidem ut rationem redderent, quare è duobus parvulis, quorum unus cum baptismo, alter verò sine baptismo moritur, unus à Deo fuerit prædestinatus ad gloriam, & alter non fuerit: ad hanc enim interrogationem respondebant, teste Prospero in sua ad Augustinum epistola, *tales perdi, talesque salvari, quales futuros illos in annis majoribus, si ad activam servarentur ætatem, scientia divina præviderit.* 2. Ut rationem redderent, quare Deus hoc tempore & non alio, his nationibus & non aliis voluerit Evangelium prædicari: respondebant enim ad hoc quæsitum, ut idem Prosper testatur ibidem, *quorum aliquando non misertus est (Deus) nunc autem misereatur, prævisos à Domino credituros (si nimirum illis prædicaretur Evangelium), & ad unamquamque gentem ita dispensata tempora ac ministeria magistrorum, ut exortura erat bonarum credulitas voluntatum; & eos quibus non est prædicatum Evangelium, & in infidelitate permanerunt, inexcusabiles esse, quippe qui & ad unius veri Dei cultum potuerint instrui intelligentia naturali, & Evangelium idèò non audierint, quia nec fuerant recepturi.*

At inquit. S. Augustinus has Semipelagianorum evasiones exposcit, asserendo & probando scientiam futuribilem supponere decretum prædeterminativum, absolutum ex parte actus, & conditionatum ex parte objecti. *R.* hoc esse falsum. Et dico S. Doctorem primam evasionem refutare lib. de præd. Sanct. c. 12. ex verbis Apostol. Rom. c. 14. ubi de Apostolo hæc habet: *Ait enim: Omnes stabimus ante tribunal Christi, ut referat unusquisque secundum ea quæ per corpus gessit, sive bonum, sive malum. Gessit, inquit, non adjunxit, vel gesturus fuit, &c.* Et c. 13. hac ratione, *Homines futura, quæ non sunt futura, proculdubio nulla sunt merita, & hoc videre facillimum est: hoc est, opera sive bona, sive mala, quæ futura essent, si futura esset aliqua conditio, sed quæ ipsa non sunt futura, quia conditio sub qua futuribilia sunt, non est futura, nullius in æstimatione prudenti considerationis sint in ordine ad penam, vel præmiu.* Et c. 14. hoc Sapientiæ textu, *Raptus est, ne malitia mutaret intellectum ejus.* Ex quo sic argumetur: *Si judicarentur homines pro meritis sue vite, quæ non haberent morte præveniente, sed haberi essent, si viverent, nihil prodesset ei, qui raptus est, ne malitia mutaret intellectum ejus, nihil prodesset eis*

qui lapsi moriuntur, si ante morerentur: Quod nullus dicere Christianus audebit. Et lib. de bono persever. c. 9. exemplo Tyrionum & Sidoniorum. Porro, inquit, *si etiam secundum facta, quæ facturi essent, si viverent, mortui judicantur, profectò quia fideles futuri erant isti, si eis cum tantis miraculis fuisset Evangelium prædicatum, non sunt utique puniendi: puniuntur autem.*

Secundam Semipelagianorum evasionem explodit lib. de bono perseverantiae c. 14. eodem exemplo Tyrionum & Sidoniorum, adjuncto Judæorum exemplo, qui, prædicato sibi Evangelio, non crediderunt; cum è contra Tyrii & Sidonii credidissent, si prædicatum illis fuisset Evangelium. Unde colligit, quòd aliis prædicetur Evangelium, aliis verò, qui fuerunt electi, item quòd ex his, quibus Evangelium prædicatur, alii credant, alii non credant, recurrendum esse ad beneplacitum divinum, seu ad gratuitum decretum absolutum & efficax, quo Deus alios ab æterno elegit, ut essent sancti & immaculati in conspectu ejus, alios verò non elegit. Unde aliis, qui non fuerunt electi, non prædicatur Evangelium, aut si prædicatur, non datur ut credant, quia non vocantur, quomodo illis aptum est, ut credant; aliis verò, qui fuerunt electi, & prædicatur Evangelium, & datur unde credant, quia vocantur, quomodo illis congruit, ut credant. Hinc, ut hoc loco ait S. Doctor, *nec illis (Tyriis & Sydoniis) profuit quòd poterant credere (potentia ad actum reducenda, si prædicaretur illis Evangelium) quia prædestinati non erant, ab eo, cujus inscrutabilia sunt iudicia, & investigabiles viæ: nec istis (Judæis) obfuisse quòd non poterant credere (quia obfirmato animo id nolebant) si ita prædestinati essent, ut eos cæcos Deus illuminaret, & induratis cor lapideum vellet auferre.* Manserunt igitur Tyrii & Sidonii in sua infidelitate, sicut & in sua incredulitate Judæi, & ita nec illi, nec isti ad Christum venerunt per fidem, quia nec illis, nec istis fuit datum ut venirent, & non fuit datum, quia nec illi, nec isti in ipso Christo ante constitutionem mundi electi & prædestinati fuerunt, ut essent sancti & immaculati in conspectu ejus. Nam, ut hoc eod. loco ait S. Doctor, *neminem venire ad Christum, nisi cui fuerit datum, & eis dari, qui in illo electi sunt ante constitutionem mundi, proculdubio confiteor, à quo non surdis auribus cordis eloquium divinum auribus carnis auditur.* Quid ergo perpetuò opponit Semipelagiani S. Doctor? Gratuitum illud decretum absolutum & efficax, quo ab æterno propter merita Christi voluit absolute & efficaciter, non omnes, sed certos tantum homines à massa perditionis liberare per sanctitatem finali perseverantia contummandam; & consequenter non omnibus, sed certis tantum hominibus præparavit absolutè & efficaciter beneficia, quibus certissimè liberabuntur, & quæ cum in tempore accipiunt, credunt, & in fide, quæ per dilectionem operatur, usque in finem perseverant, Deo illis donante unde credant, & in fide, quæ per dilectionem operatur, usque in finem perseverant, Deo, inquam, illis donante per beneficia illa in æternitate præparata, & in tempore collata planè gratuito & misericorditer. De decreto autem prædeterminativo, absoluto ex parte actus, & conditionato ex parte objecti, quod futuribilem scientiæ præsupponi volunt Thomistæ, vel per somnium S. Doctori unquam occurrisse, nunquam verisimiliter ostendere poterunt.

§. III.

Scientiam futuribilem independentem esse ab omni decreto actu existente, probatur ratione.

Nota 1. Saltem supponi potest non existere decreta, absoluta ex parte actus, & conditionata ex parte objecti, quæ scilicet sunt de re aliqua ponenda, sub conditione à solo Deo pendente, qualia Thomistæ propugnant: cum enim ex hypothesi quòd existant, libere existant; ex hypothesi quòd existant, ita existant ut possent non existere. Quod autem sic existit, suppo-

supponi potest non existere, ut per se clarum est. Supponamus ergo ejusmodi decreta non existere.

Nota 2. In suppositione facta adhuc fieri possunt hæc propositiones conditionales contradictoriæ, quarum una est vera, & altera falsa determinatè: Si Christus prædicasset Tyriis, pœnitentiam egissent; Si Christus prædicasset Tyriis, pœnitentiam non egissent. 1. Autem quod possint hæc propositiones fieri etiam in suppositione facta, negari non potest: eorum enim possibilitas, sicut & rerum aliarum quarumlibet possibilitas, est independens ab omni decreto divino actu existente. 2. Quod sint conditionales contradictoriæ, patet ex eo quod una præcisè negat, quod altera affirmat. 3. Quod ex illis una sit vera, & altera falsa determinatè, facile probatur. Nam Tyrii, Christo apud illos prædicante, vel re ipsa pœnitentiam egissent, vel non egissent: sicut enim non datur medium inter pœnitentiam agere & non agere, ita nec inter pœnitentiam agere & non agere, Christo prædicante. Ergo Tyrii re ipsa, Christo apud illos prædicante, vel egissent vel non egissent pœnitentiam. Si primum. Prima propositio vera est determinatè, secunda verò falsa. Si secundum. Secunda determinatè vera est, falsa verò prima. Ergo ex duabus propositionibus in suppositione facta formatis, una est vera determinatè, altera determinatè falsa.

Nota 3. In suppositione facta adhuc habetur contingens & libera futuribilitas actuum, puta pœnitentiæ, vel impœnitentiæ Tyriorum. Hoc ipso enim habetur contingens & libera futuribilitas actus, quod verè dici potest, Esset, si esset aliqua conditio; futurus esset, si futura esset aliqua conditio: nam actum esse futuribilem, aliud non est, quam illum verificari posse propositionem hujusmodi, quia hoc ipso habet veritatem objectivam, quæ est ejus futuribilitas. Atqui in suppositione facta, ut patet ex not. 2. de alterutra, hoc est, de pœnitentia vel impœnitentia Tyriorum, verè dici potest, pro tempore antecedente adventum Christi: Esset, si poneretur talis conditio; futura esset, si futura esset talis conditio. Ergo in suppositione facta adhuc habetur contingens & libera futuribilitas pœnitentiæ vel impœnitentiæ, seu voluntatis vel involuntatis agendi pœnitentiam in Tyriis, Christo etiam apud illos prædicante, & eadem signa faciunt, quæ fecit coram Judæis. Quod autem hic dicitur de pœnitentia vel impœnitentia Tyriorum, manifestum est convenire innumeris actibus liberis creaturarum rationalium possibilibus sub aliqua conditione possibili, & ad rem pertinente: tam enim de illis, quam de pœnitentia vel impœnitentia Tyriorum, verè dici potest in suppositione facta: Essent, si poneretur talis conditio; futuri essent, si futura esset talis conditio. His præsuppositis,

Sic breviter arguuntur. Objectum scientiæ futuribilium non dependet à dictis decretis. Ergo nec ipsa scientia. Consequenter patet. Nam scientia futuribilium non potest dependere à dictis decretis, nisi ratione objecti sui. *Prob. ant.* Objectum scientiæ futuribilium est contingens & libera futuribilitas actuum creaturæ rationalis. Atqui hæc futuribilitas à dictis decretis nullatenus dependet. Ergo, &c. Maj. patet ex dictis superius. *Prob. min.* Illud nullatenus dependet à dictis decretis, quod adhuc habetur, etiam si supponatur decreta illa non existere. Atqui ex not. 3. etiam si decreta illa supponantur non existere, adhuc habetur contingens & libera futuribilitas actuum creaturæ rationalis. Ergo, &c.

Obj. Ut aliquis actus sit objectum scientiæ futuribilium, debet extrahi è statu meræ possibilitatis ad statum aliquem futuritionis. Sed hoc fieri non potest sine decreto aliquo actu existente, & proportionato futuritioni ad quam actus transfertur, proindeque conditionato ex parte objecti. Ergo nullus actus liber potest esse objectum scientiæ futuribilium sine decreto absoluto ex parte actus, & conditionato ex parte objecti. *R. n. maj.* Itaque gratis requiritur hic ab advertariis aliqua extractio seu translatio ab

uno statu ad alterum, ad hoc ut aliquis actus liber sit objectum scientiæ futuribilium: adhuc enim sufficit mera veritas objectiva, vi cuius de actu aliquo verè dicitur, vel dici potest: Esset, si poneretur talis conditio; futurus esset, si futura esset talis conditio. Hanc autem veritatem objectivam ab omni decreto actu existente planè independentem esse, demonstravimus.

Dices. Actus futuribilis habet actualitatem aliquam, quam non habet actus merè possibilis. Item Deus aliter se habet ad actum futuribilem, quam ad actum merè possibilem. Item actus futuribilis, quæ talis, est in potestate Dei. Item actus futuribilis habet actu futuritionem aliquam. Atqui horum nihil verum esse potest sine aliqua translatione ab uno statu ad alterum, facta per decretum aliquod actu existens, & huic translationi proportionatum. Denique sine tali decreto nullus actus esset potius futuribilis, quam non futuribilis. Ergo, &c.

R. ad 1. N. Nam actus futuribilis supra actum merè possibilem solum habet objectivam aliquam veritatem, quatenus de illo verè dici potest: Non solum posset esset, sed etiam esset, si poneretur talis conditio; non solum posset esse futurus, sed etiam re ipsa futurus esset, si futura esset talis conditio.

R. ad 2. N. Nam solum Deus aliter se habiturus esset ad actum futuribilem, quam ad merè possibilem, si futura esset conditio, sub qua actus futuribilis est. *R. ad 3.* Actum futuribilem, quæ futuribilem, non magis esse in potestate Dei quam actum merè possibilem, quæ merè possibilem. Uterque enim, quæ talis, dicit meram veritatem objectivam, ab omni actuali decreto independentem. *R. ad 4. N.* Aliud enim est futuribilitas, & aliud futuritio etiam conditionata, exactè loquendo; nec actus futuribilis, quæ talis, futurus est, si volumus exactè loqui, sed solum futurus esset sub aliqua conditione. Unde operam perdit & oleum advertarii, vim facientes in hac voce, futuritio. *R. denique ad 5. N.* Nam ad hoc ut actus sit potius futuribilis, quam non futuribilis, sufficit ut de illo verè dici possit: Futurus esset, si futura esset talis conditio; nec de illo nisi falsò dici possit: Futurus non esset, si futura esset talis conditio. Ad hoc autem ut unum verè, alterum non nisi falsò possit dici, nullum prærequiritur decretum actu existens, ut demonstratum est.

Obj. 2. Debet admitti medium, in quo Deus cognoscat actus contingenter & liberè futuribiles. Sed medium illud non potest aliud esse, quam decretum prædeterminativum, absolutum ex parte actus, & conditionatum ex parte objecti. Ergo, &c. *R. 1.* Intellectum divinum non indigere medio, in quo, aut quo cognoscat contingentem & liberam futuribilitatem actuum; quia cum sit infinite perfectus in genere intelligentis, ex se summè completus & determinatus est ad cognoscendum omne cognoscibile, hoc ipso præcisè, quod terminare potest cognitionem aliquam, vel, quod idem est, hoc ipso præcisè, quod habet veritatem objectivam; actus autem contingenter & liberè futuribilis, quæ talis, habet veritatem objectivam; quæ talis enim habet unde verificet hanc propositionem: Esset, si poneretur hæc conditio; futurus esset, si futura esset hæc conditio. Ergo hoc ipso quod actus aliquis est contingenter & liberè futuribilis, sublato, aut saltem præciso omni medio, in quo, vel quo cognoscatur, summa necessitate cognoscitur ab intellectu divino.

R. 2. Ad assignandum medium, in quo contingens & libera futuribilitas actuum à Deo perfectissimè cognoscatur, nos non indigere decreto prædeterminativo: habemus enim essentiam divinam, in qua visa ut continente æquivalenter & eminenter species impressas omnium veritatum tam formalium, quam objectivarum, Deus perfectissimè cognoscit non solum omnia quæ facere potest, omnia quæ facit aut factura est in aliqua temporis differentia creatura rationalis, sed omnia quæ faceret sive factura esset sub quacumque conditione possibili, ad rem pertinente. Quod

Quod sic demonstratur. Nihil melius esse, vel cogitari potest in representando, quam essentia divina; sicut nihil melius esse, vel cogitari potest in cognoscendo, quam intellectus divinus: neque essentia divina minus perfecta est in ratione representantis, quam intellectus divinus in ratione intelligentis. Ergo essentia divina representare potest & representat intellectui divino, ipsam perfecte comprehendenti, quamlibet creaturam rationalem secundum ea omnia, secundum quae cognosci potest, & exigit cognosci ad perfectam sui comprehensionem. Atqui quaelibet creatura rationalis cognosci potest, & ad perfectam sui comprehensionem exigit cognosci non solum secundum ea omnia quae facere potest, quae facit aut factura est, sed etiam secundum ea omnia, quae factura esset & faceret sub quacumque conditione possibili, ad rem pertinente. Ergo essentia divina representare potest, & representat intellectui divino quamlibet creaturam rationalem etiam secundum ea omnia, quae factura esset & faceret sub quacumque conditione possibili, ad rem pertinente. Hoc argumentum plane consentaneum est doctrinae SS. Patrum, superius suo loco exposita.

Dices. Essentia divina non est necessario connexa cum contingenti & libera futuribilitate actuum. Ergo non potest esse medium, in quo cognito cognoscatur. *R.* Essentiam divinam, ut est principium & causa rerum omnium, non esse necessario connexam cum futuribilitate actuum liberorum, at esse, ut continet in se aequivalenter & eminenter species veritatum omnium, non quidem necessitate absoluta, sed hypothetica, quatenus ex hypothesi quod actus aliquis liber sit futuribilis sub aliqua conditione, essentia divina non potest non esse aequivalenter & eminenter species illius ut contingenter & liberè futuribilis sub tali conditione. Quamvis igitur essentia divina, ut est principium & causa rerum, non possit esse medium, in quo cognito cognoscatur futuribilitas actuum liberorum, at potest esse, & est, in quantum est aequivalenter, & eminenti quodam modo species representativa omnis omnino veritatis. Ex dictis apparet Deum duplici modo cognoscere contingentem & liberam futuribilitatem actuum, indirectè scilicet & mediata in essentia sua ut objecto, ratione prius cognito, & directè ac immediate in se ipsis, hoc est, cognitione independenti ab omni medio sive in quo, sive quo ad hanc futuribilitatem terminata.

ARTICULUS V.

Utrum scientia futuribilium independens ab omni decreto actu existente, repugnet doctrinae S. Thomae.

RESPONSIO.

Haec scientia non modò non repugnat, sed è contrà omnino consentanea est doctrinae S. Thomae.

Prob. Nam S. Thomas hic q. 14. a. 9. in O sic loquitur: *Deus scit omnia, quaecumque sunt quocumque modo. Nihil autem prohibet ea, quae non sunt simpliciter, aliquo modo esse. Simpliciter enim sunt, quae actu sunt; ea vero quae non sunt actu, sunt in potentia vel ipsius Dei, vel creaturae; sive in potentia activa, sive in passiva; sive in potentia opinandi, vel imaginandi, vel quocumque modo significandi. Quaecumque igitur possunt per creaturam fieri, vel cogitari, vel dici, & etiam quaecumque ipse facere potest, omnia cognoscit Deus, etiam si actu non sint. Et pro tanto dici potest, quod habet etiam non entium scientiam.* Et a. 14. in O. *Cum formare enunciabilia sit in potestate intellectus nostri; Deus autem scit quidquid est in potestate sua vel creaturae; necesse est quod Deus sciat omnia enunciabilia, quae formari possunt.* Ex his autem argumentis sic. Ex S. Thomae omnes propositiones, quae ab homine vel Angelo formari possunt, cognoscuntur à Deo cum sua veritate vel falsitate.

Atqui, ut art. precedenti demonstratum est, etiam supponendo nulla dari decreta absoluta ex parte actus, & conditionata ex parte objecti, adhuc ab homine vel Angelo formari possunt propositiones conditionales contradictoriae de contingenti & libera futuribilitate actuum cujuscumque creaturae rationalis, quarum una est determinatè vera, & altera falsa determinatè. Ergo ex principiis S. Thomae, etiam supponendo nulla dari decreta absoluta ex parte actus, & conditionata ex parte objecti, qualia admittunt Thomistae, adhuc Deus cognoscit veritatem vel falsitatem innumerarum propositionum conditionalium contradictoriarum de contingenti & libera futuribilitate actuum creaturarum rationalium. Ergo ex principiis S. Thomae etiam in suppositione facta, Deus cognoscit quid quaelibet creatura rationalis actura vel non actura esset sub quacumque conditione possibili, ad rem pertinente. Ergo ex principiis S. Thomae Deus habet scientiam futuribilem, independentem ab omni decreto actu existente.

Confirm. Idem Doctor Angelicus 3. p. q. 1. a. 5. ad 2. refert haec S. Augustini verba ex lib. de bono persev. c. 9. *Nunquid possumus dicere Tyrrios & Sidonios talibus apud se virtutibus factis credere noluisse, aut credituros non fuisse, si fierent: cum ipse Deus attesteretur eis, quod acturi essent magne humilitatis poenitentiam, si in eis facta essent divinarum illa signa virtutum?* tunc sic prosequitur S. Doctor responsionem adaptans, *Proinde ut ipse Augustinus solvens subdit (c. 11.) sicut Apostolus ait, non est volentis, neque currentis, sed miserentis Dei, qui his, quos praevideat, si apud eos facta essent, suis miraculis credituros, quibus voluit subvenire: aliis autem non subvenit, de quibus in sua praedestinatione occultè quidem, sed aliud iuste iudicavit.* Deus igitur, ex S. Thomae post S. Augustinum, ratione prius quam quidquam absolute & efficaciter statueret circa salutem hominum lapsorum, hoc est, ratione prius quam ex hominibus lapsis alios eligeret & praedestinaret, alios verò negativè reprobaret, sciebat quinam inter homines essent credituri, si praedicaretur illis Evangelium: cum hanc habuerit scientiam non solum circa eos, qui re ipsa crediderunt, quia Deus efficaciter voluit illis Evangelium praedicari; sed etiam circa alios, qui nunquam crediderunt, Deo illis non procurante efficaciter praedicationem Evangelii, eo quod eos negativè reprobavit occulto quidem, sed iusto iudicio. Unde Deus ex S. Thomae post S. Augustinum, 1. praescivit, quinam, praedicato sibi Evangelio, essent credituri, quinam verò non. 2. Etiam ex iis, quos praescivit, audito Evangelio, credituros fuisse, aliquos ex pura misericordia elegit & praedestinavit, ceteros occulto sed iusto iudicio neglexit, & negativè reprobavit. 3. Iis, quos elegit & praedestinavit in aeternitate, procuravit auditum Evangelii in tempore; iis verò quos non praedestinavit, Evangelii praedicationem non procuravit. 4. Et ita ex iis, qui audito Evangelio credituri fuerant, aliqui crediderunt, ceteri non crediderunt. Ergo S. Thomas post S. Augustinum agnovit in Deo scientiam actuum contingentem & liberè futuribilem, independentem ab omni decreto actu existente.

Nec juvat dicere S. Thomam agnovisse in Deo talem scientiam independentem ab omni decreto absoluto tum ex parte actus, tum ex parte objecti, non verò independentem ab omni decreto actuali conditionato ex parte objecti. Nam 1. hoc esset efficaciter probandum. Quod tamen nunquam fiet. 2. Cum scientia illa conditionalis, quam cum S. Augustino agnovit S. Thomas, versetur non solum circa eos, qui non credunt; quia Evangelium non audiunt, sed etiam circa illos, qui re ipsa credunt, quia audiunt Evangelium, proindeque circa illos, quos Deus ad credendum elegit & praedestinavit, & circa quos prater efficacem & ex omni parte absolutum illud decretum, quo fuerunt electi, non nisi nugatorie admitteretur decretum aliud conditionatum ex parte objecti in sensu Thomistico, & ratione prius existens; planè